

Пъстроцветна дъга

Творби на деца, участващи в конкурс
за детска рисунка и детска литературна творба.

Пъстроцветна дъга

Марко – 5 г.

Съставители:

д-р изк. Радостина Доганова

маг. Ангелина Махова

Художествено оформление: маг. изк. Христина Табакова

В публикацията са включени литературни и художествени творби на ученици от Българско училище „Христо Ботев“ в гр. Братислава. Благодарим за съдействието и отзивчивостта на директорката г-жа Цветелина Генчева, както и на учителите г-жа Татяна Душанова, г-жа Тодоринка Виденова, г-жа Зузана Буялкова, г-жа Светлана Досева и г-н Емил Цанков.

Публикацията „Пъстроцветна дъга“ се издава от Гражданско сдружение „Приятелите на БСОУ „Христо Ботев“ в Братислава“ с финансовата подкрепа на Правителствения съвет на Република Словакия, по програма „Култура на народностните малцинства – 2011“.

Zostavili:

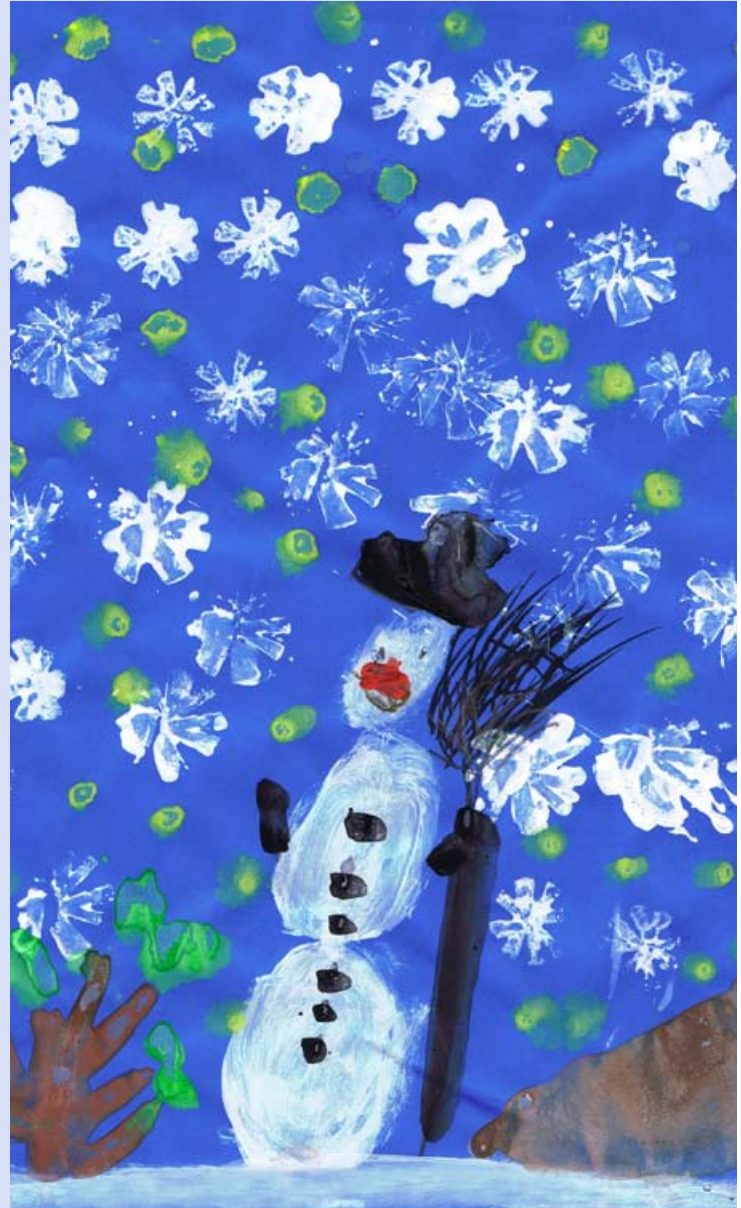
D. Art. Radostina Doganova

Mgr. Angelina Machová

Grafické spracovanie: Mgr. Art Christina Tabakova

Publikácia obsahuje literárne a umelecké tvorby žiakov Bulharskej školy Christo Boteva v Bratislave. Týmto chceme poďakovať za ochotu a spoluprácu pani riaditeľke Tzveteline Genčovej, učiteľom - pani Tatyane Dushanovej, pani Todorinke Videnovej, pani Zuzane Bujalkovej, pani Svetlane Dosevej a pánovi Emilovi Tzankovovi.

Publikáciu vydáva Občianske združenie priateľov Bulharskej školy Christo Boteva v Bratislave s finančnou podporou Úradu vlády Slovenskej republiky, program Kultúra národnostných menšín – 2011.

Съдържание:

Увод	2 - 3
Шарлота Мартина Храшкова и Паулина Щепкова	4 - 5
Дария Храшкова, Виктория Шуплатова и Береника Георгиева.....	6 - 7
Луна и Адриан Щрба.....	8 - 9
Катарина Мидлова, Теодора Георгиева и Андрей Атанасов.....	10 - 11
Шарлота и Паулина Щепкова	12 - 13
Цветозар Миланов и Стефан	14 - 15
Рамона Шербан и Денис Урумов.....	16 - 17
Zora Mladenova и Шарлота	18 - 21
Дария Храшкова и София Григорова.....	22 - 23
Терезия и Силвия Махова.....	24 - 25
Доминика и Карол Ланг.....	26 - 27
Луцианна Фойтикова и София Григорова.....	28 - 29
Мартина Храшкова.....	30 - 31
Томаш Сакал и	32 - 33
Биляна Везенкова и Стефан	34 - 35
Биляна Везенкова и Леонард	36 - 37
Луна и Биляна Везенкова	38 - 39
Наталия Шуплатова и Якуб	40 - 41
Теодора Георгиева.....	42 - 43

Milí čitatelia,

Do rúk sa Vám dostala pestrofarebná paleta vybraných diel mladých priateľov bulharského jazyka a kultúry. Prostredníctvom výrazových prostriedkov poézie, prózy a výtvarného umenia sa mladí tvorcovia snažia vyjadriť svoje túžby a predstavy o svete, svoje ideály a očakávania od života. Cez svoju bezhraničnú predstavivosť a neopakovateľné detské vnímanie sveta sa usilujú popísať farbami a slovami vytúžený svet, prekročiť stanovený rámec a dosiahnuť maximum na ceste k nedosiahnuteľnému.

Listovaním tejto knižky my, dospelí, máme možnosť nahliadnuť do detského sveta fantázie, znovu objaviť naše niekdajšie detské predstavy a túžby, zamyslieť sa nad súčasným zrýchleným každodenným životom, v ktorom už dnes ťažko hľadáme inšpiráciu a predstavivosť. Skúsme sa na svet pozrieť detskými očami.

Autori Pestrofarebnej dúhy sú deti a mládež bulharskej a slovenskej národnosti, navštevujúce Bulharskú materskú školu a Bulharskú základnú školu a gymnázium Christa Boteva v Bratislave. Vyrastajú v bilingválnom prostredí a preto sú bohatší ako my všetci. Od útleho detstva tvoria a prehlbujú svoje vedomosti v oboch jazykoch – bulharskom a slovenskom, osvojujú si a porovnávajú tradície a zvyky oboch národov.

Chceli by sme vyjadriť poďakovanie všetkým učiteľom, ktorí s veľkou láskou odovzdávajú obrovské bohatstvo bulharského jazyka a kultúry najmladšej generácie a týmto spôsobom uchovávajú „bulharské“ aj mimo hraníc rodnej zeme.

od zostavovateľov

Мили читатели,

В ръцете си държите една пъстра палитра от избрани творби на млади приятели на българския език и култура. Чрез изразителните средства на прозата, поезията и изобразителното изкуство младите творци се стремят да превъплътят своите мечти и представи за света, блянове и очаквания от живота. Притежавайки безгранично въображение и неповторимо детско светоусещане, те се опитват да обрисуват с багри и слово желанието от тях свят, да надхвърлят рамките на определеното и постигнат максимум в стремежа си към недостижимото.

Прелиствайки страниците на тази книжка ние, възрастните, имаме възможността да надникнем в чудния свят на детството, да преоткрием отново нашите някогашни детски видения и мечти, да се замислим над съвременното забързано ежедневиe, в което вдъхновението и въображението са почти изчезнали и да погледнем на света с по-детски очи.

Авторите на „Пъстроцветна дъга” са деца и юноши от българска и словашка националност, възпитаници на Българската детска градина и Българското училище „Христо Ботев” в Братислава. Израствайки в една двуезична среда, те са по-богати от всички нас, тъй като от най-ранна детска възраст те творят и разширяват знанията си и на двата езика – български и словашки, възприемат и съпоставят традициите и обичаите и на двата народа.

Благодарим на техните учители, които с много обич и грижовност предават голямото богатство на българския език и култура на най-младото поколение и по този начин успяват да съхранят българското извън границите на родината.

От съставителите

Шарлота – 6 г.

Martina Hrašková - 12 r.
Paulina Ščepková - 12 r.

Луна – 6 г.

Zdravá výživa

Môj kamarát starý Ronald,
stravoval sa len v Mc'Donald.
Čím viac jedol tým viac pribral,
do FastFoodu sa zas vybral.
Už peniaze žiadne nemal,
všetky veci radšej predal.
Keďže žil s nadváhou,
nemal strechu nad hlavou.
Mekáče a K-á e-FC-é čka,
to sú pre mňa samé B-éčka.
Papám preto zeleninu,
nedostanem rakovinu.
Skáčem, cvičím posilujem,
zdravú stravu ja milujem.
Keďže som ja zdravý,
stravujem sa v Bio-raji.
Pestujem ovocie i zelenku,
zatiaľ čo on papá hovädzinku.
Chceš byť aj ty mamin miláčik?
Buď ako ja zdravý zajačik!

Дария Храшкова – 7 г.

Виктория Шуплатова и Береника Георгиева - 15 г.

Ако бях цар на тази земя

Всеки човек е цар на своя свят. Независимо дали е беден, или богат, хубав или грозен, лош или добър. Аз мисля, че в живота не съществува хубав или грозен човек. Всеки човек е хубав такъв, какъвто е. Всеки един от нас има право да си царува в своя малък свят. Там няма никакви граници, никакви правила, няма нищо и никой, който да е повече или по-малко от другите. Всички сме си равни и всички сме богати. Не трябва да имаме големи къщи, скъпи коли или марково облекло. Не ни трябва нищо. Най-голямото богатство се крие в нас. Трябва само да се научим как да го използваме. Това е само голяма енергия, която е около нас и ние с нашите мисли можем да направим чудеса. Може да не вярвате в това, но ако опитате да повярвате, ще почувствате голяма промяна в живота си. Всичко, което сте мечтали да имате, ще започне да се сбъдва. Затова започнете да вярвате в себе си, защото вие, както и всеки около вас, е една голяма личност, без която този свят не може да съществува. Вие сте царят на тази земя.

Дария Храшкова – 7 г.

Nevítaní hostia

(poviedka)

Bolo horúce leto a už skoro týždeň nepršalo. Traja mladíci (najstarší mal tak tridsať) sa rozhodli, že zídu do lesa na opekačku. V meste, kde bývali, a ani v blízkom okolí, však žiaden les nebol. Rozhodli sa teda, že sa autobusom dopravlia do jednej blízkej dediny, okolo ktorej bolo lesov dosť. Tú dedinu dobre nepoznali, a aj keď je to veľmi neprirodzené, oni doposiaľ v žiadnom lese ani neboli. Všetko si pripravili, zbalili sa a vyrazili na autobusovú stanicu, odkiaľ im išiel autobus až na miesto. Cesta bola pre nich nezaujímavá a nudná. Autobusom to do dediny trvalo pol hodiny.

Dočkali sa. Autobus zastavil na okraji lesa a oni od vzrušenia celí bez seba vystúpili a porozhliadli sa po okolí. Z plných pľúc dýchali čerstvý vzduch. Najmladší z nich sa však hlboko zamyslel nad jednou vecou: autobusom okrem nich nikto neprišiel. No vzápätí si povedal – práve preto, že je tak pekne, určite všetci chodia do lesa pešo. Pozreli sa na vyšliapaný chodník, ktorý viedol presne do húštiny a vydali sa po ňom. Les vyzeral zvonka hustý a tmavý. Keď vstúpili pod stromy, ocitli sa v suchom, ale neobyčajne temnom poraste.

Nevedeli, čo ich v lese môže čakať. Išli teda hlbšie, aby našli prívetivé miesto na opekanie. Už chodili dookola asi hodinu, no stále to vyzeralo, akoby sa ani len nepohli. Les bol stále rovnaký. Išli teda po vyšliapanej cestičke ďalej. Naraz začuli zapraskanie konárikov a šuchot lístia. Uvedomovali si, že k nim niekto alebo niečo smeruje. Od ľaku sa ani nehli. Obávali sa najhoršieho.

Spomedzi stromov vyšiel akýsi starší pán v poľovníckej uniforme a v ruke držal pušku. Pozorne sa im prizrel a niečo si zahundral. Zrazu sa prudko mykol a začal sa nich kričať: „Vypadnite! Sem ľudia nesmú ísť!“ Všetci traja sa zľakli a pozreli sa jeden na druhého. Len čo sa však otočili, aby niečo povedali, poľovník tam už nebol. Nevedeli, čo to malo znamenať. Rozhodli sa, že sa vrátia a radšej z lesa odídu. No len čo prešli zopár metrov, cestu im prehradil obrovský padnutý strom. Chceli ho preliezť. Ale ešte sa ani jeden z nich nestihol na strom vyšťverať, už sa kdesi z lesa ozval výkrik. Poľovník bežal rovno k nim a kričal: „Horí!“ Pozrel sa na tých troch. Boli celí vystrašení a bezradní. Naozaj sa k nim širil oheň. Nad lesom sa vznášal obrovský kúdol dymu.

Začal fúkať silný vietor a oheň sa nebezpečne rýchlo priblížil. Ani poľovník nevedel, čo má robiť. O neceľ dve minúty, čo tam tak stáli, sa ocitli v obklúčení plameňov. Stáli uprostred horiaceho kruhu. Nevideli žiadnu medzeru, ktorou by vykĺzli. Štipľavý dym im zastieral zrak. Kašľali a snažili sa ostať pri vedomí. Minúty ubiehali nesmierne pomaly a oni si už boli skoro istí, že nemajú šancu prežiť. V tej chvíli sa najmladší z nich rozhodol, že sa pokúsi rýchlo prebehnúť cez ohradu z ohňa. Rozbehol sa rovno oproti padnutému horiacemu stromu a s výkrikom šialenca naň vyskočil. Všetci sa zľakli, že ho pohltili plamene, ale nič sa nestalo. Presne tam, kde stál, totiž oheň zhasol.

„Podťe! Musíme z lesa rýchlo odísť!“ zavolať na ostatných. Mierne ustrnuto sa potácali smerom k nemu. Prešli cez strom a boli v bezpečí. Oheň totiž práve vyhasínal. Vtedy im poľovník rozpovedal legendu, ktorá hovorí, že samotný les nikdy nechce, aby niekto cudzí objavil tajomstvá, ktoré ukrýva, a preto ním nikto nesmie prejsť. Chlapi sa tvárili veľmi prekvapene a neveriacky na les hľadeli. Vyšli z neho bez ujmy, ale vzali si so sebou spomienku, na ktorú len tak nezabudnú.

Dopravca zrušil spoj, ktorý chodil na okraj lesa, aby tam viac nikto nešiel. Poľovník sa však vrátil pod husté stromy a viac už ho nikto nevidel. Legenda o lese sa rozšírila po celej krajine, a keď sa tých troch chlapov niekto pýtal na zážitky, rozpovedali práve tento. Ľudia príhodu počúvali so zatajeným dychom, rovnako ako i ja – mnohokrát.

Катарина Мидлова – 6 г.

Теодора Георгиева - 17 г.

Ако бях цар на този свят

Ако бях цар на този свят,
погалил бих всеки поглед слаб,
бих уредил всички деца
да имат майка, да имат баща.
Никога никой да не е сам,
да е весел тук, но и там.
Вечно да цъфтят цветята,
усмивка да свети в лицата.

Ако бях цар на тази земя
думата дължен си, студена, строга,
ще седи в дъното на ковчега,
друг ще царува вместо нея -
мекото искам.
Всички да бъдат щастливи на едно,
звездите ще ги гледат заедно.
Хората, този развит вид нов,
във всеки момент ще си оказват
помощ и любов.
Изчезват бръчки от челата,
топлина се чувства във сърцата.
Единствена причина затова е
любовта, що в тъмнина сияе.

Андрей Атанасов - 6 г.

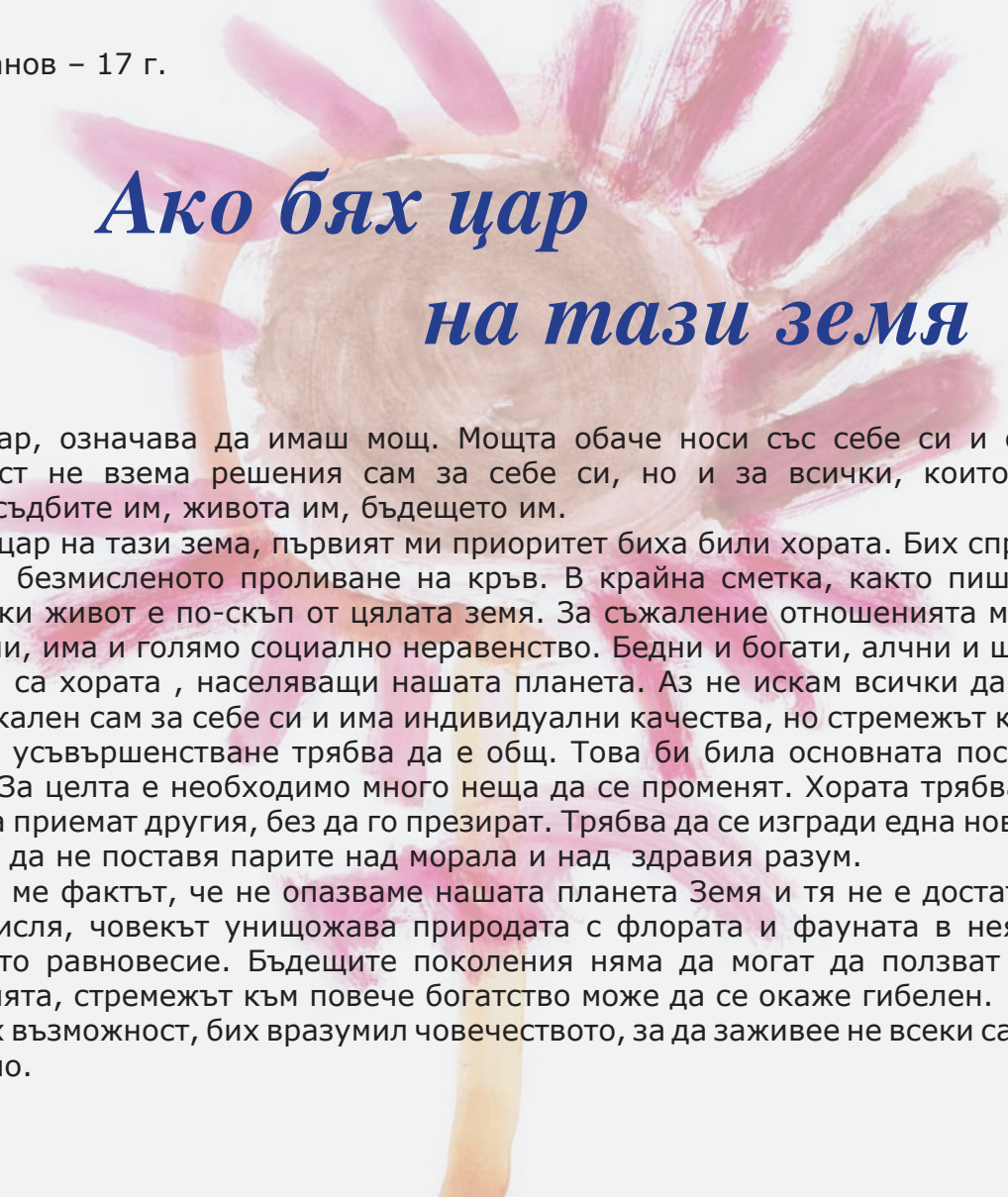

Шарлота - 6 г.

Цветозар Миланов – 17 г.

Ако бях цар на тази земя

Да си цар, означава да имаш мощ. Мощта обаче носи със себе си и отговорност. Царят всъщност не взема решения сам за себе си, но и за всички, които управлява. Той определя съдбите им, живота им, бъдещето им.

Ако бях цар на тази земя, първият ми приоритет биха били хората. Бих спрял войните, бих прекратил безмисленото проливане на кръв. В крайна сметка, както пише Библията: ... един човешки живот е по-скъп от цялата земя. За съжаление отношенията между хората са несъвършени, има и голямо социално неравенство. Бедни и богати, алчни и щедри, добри и зли – такива са хората, населяващи нашата планета. Аз не искам всички да са еднакви, всеки си е уникален сам за себе си и има индивидуални качества, но стремежът към по-добро и към духовно усъвършенстване трябва да е общ. Това би била основната посока, в която бих действал. За целта е необходимо много неща да се променят. Хората трябва да отворят сърцата си и да приемат другия, без да го презират. Трябва да се изгради една нова ценностна система, която да не поставя парите над морала и над здравия разум.

Тревожи ме фактът, че не опазваме нашата планета Земя и тя не е достатъчно чиста. Без да се замисля, човекът унищожава природата с флората и фауната в нея. Нарушава се екологичното равновесие. Бъдещите поколения няма да могат да ползват пълноценно благата на Земята, стремежът към повече богатство може да се окаже гибелен.

Ако имах възможност, бих вразумил човечеството, за да заживее не всеки сам за себе си, а всички заедно.

Tzvetozar Milanov - 17 r.

Keby som bol kráľom tejto zeme

Byť kráľom znamená mať neobmedzenú moc. Moc prináša so sebou aj zodpovednosť. V skutočnosti kráľ sa nerozhoduje sám za seba, ale za všetkých ktorým vládne. On určuje ich osudy, ich životy, ich budúcnosť.

Keby som bol kráľom tejto zeme mojou najväčšou prioritou by boli ľudia. Zastavil by som všetky vojny, prerušil by som nezmyselné krviprelievania. V konečnom dôsledku Biblia hovorí: „...jeden ľudský život je drahší ako celá zem...“. Bohužiaľ medzilľudské vzťahy nie sú dokonalé. Existuje veľká sociálna nerovnosť. Chudobní a bohatí, chamtiví a štedrý, dobrí a zlí – takí sú ľudia na tejto planéte. Nechcel by som aby všetci boli rovnakí, každý človek je jedinečný, ale snaha o lepšie a duchovné zdokonaľovanie by mala byť spoločná. Práve toto by bol základ môjho konania. Preto je potrebné aby sa veľa vecí zmenilo. Ľudia by mali otvoriť svoje srdcia a mali by prijať toho druhého takého aký je, bez opovrhovania. Bolo by potrebné vybudovať nový hodnotový systém, ktorý by uprednostňoval morálku a zdravý rozum pred peniazmi.

Trápi ma, že nechráňme našu planétu Zem, a preto nie je dosť čistá. Často človek ničí prírodu spolu s flórou a faunou bez toho, aby si uvedomoval následky svojich činov. Ekologická rovnováha je narušená. Budúce generácie nebudú môcť plnohodnotne využívať dary Zeme.

Keby som mal možnosť ovplyvniť budúcnosť snažil by som sa priviesť ľudstvo k rozumu, aby všetci začali žiť spoločne, a nie každý sám za seba.

Денис Урумов – 6 г.

Рамона Шербан - 15 г.

Ако бях цар на тази земя

Ако бих бил цар,
на света господар,
с радост бих дал,
щастие в бокал.
Да пият всички на земята,
усмивки да изгряват на лицата.

Ако бих бил цар,
на света господар,
с радост бих дарил,
китка здравец всем.
Да няма болни по земята,
да носим здраве във телата.

Ако бих бил цар,
на света господар
любов бих подарил,
омразата пленил.
Да се обичат всички хора на земята,
огън да струи в сърцата.

Но аз не съм цар,
нито господар.
Все пак желая от душа,
да се случи това
и мир да има по света.

Зора Младенова – 17 г.

Ако бях цар на тая земя

На този свят сме дошли голи и голи си отиваме. Но между тези два момента е нещото, наричано живот! Чувстваме, усещаме, мислим, а най- вече правим. Срещаме се с различни хора, посещаваме много места и всеки от нас има едно свидно, в което живее, където расте, минава животът му.

Аз съм момиче, родено в държавата Словакия, майка ми е словачка, а баща ми е българин. Живея между две култури, които са доста различни и темпераментни. Родена съм тук, в Словакия, и тук живея, но сърцето ми е българско. Защо не живея в България? Задавам си този въпрос всеки ден! Щом толкова обичам нашата България, обичам българите, нашата природа и нашите мъже, то аз съм истинска българка. Да, това всичко звучи красиво. Лошото е, че стандартът на живот в България е все още на много ниско ниво. Въпреки непосилния труд, който полагат българите, заплатата им е мизерна.

Ако аз бях цар на тая земя, първото, което бих направила, е да помогна на любимата си земя България: да подобря съществуването на всеки един българин, като му осигуря жилище и работа, за да е спокоен и да изживее нещото, наречено живот, пълноценно. Тъжно ми е, когато по телевизията гледам децата на Африка или на другите бедни държави колко са болни, как нямат училища и им липсват необходимите условия за живот. Искам всяко едно дете на този свят да може да ходи свободно на училище, да е здраво и да му е безопасен животът.

Като царица бих наредила всеки един човек да засади по едно дърво, защото както казва народът: „Ако не си засадил поне едно дърво, значи напразно си живял“. Колко дървета са засадили нашите баби и дядовци, които дори в залеза на своя живот са принудени да преживяват на границата на мизерията, вместо да си отидат с достойнство от този свят? Какво правим ние за тях? Осигуряваме ли им спокойни старини? Или ги оставяме на доизживяване? Дали сме до тях, когато имат нужда от нас? Много мъдрост има в една стара народна приказка: „Живеели баща, син и внук. Бащата остарял, не можел повече да работи. Тогава синът взел една кука и го завлякъл на бунището. Тръгвайки си оттам, той забелязал, че неговият син прибрал куката. Попитал го защо му е. Момчето отговорило: „Как защо? Когато ти остарееш, с какво ще те завлека до сметището?“ Бащата се засрамир,

взел стария човек на ръце и го върнал въщи.” Тук намирам отговор на въпросите, които ме измъчват. От тази приказка биха могли да се поучат много мои съвременници. Баба ми може да се гордее със своята внучка. Правим сладкиши, чистим, ходим на разходки и всяка неделя носим свежи цветя на гроба на дядо. Вярвам, че малките добрини, които правя всеки ден, ще ме отведат до деня, в който аз ще създам семейство и ще възпитам своите деца така, както моите родители са възпитали мен!

Ако всички хора по земята направят като мен, убедена съм, че в едно недалечно бъдеще думите война, глад, бедност ще останат само лош спомен. И вместо гладуващи деца по телевизията ще виждаме усмихнати лица и чиста природа. Нека да живеем в обич и мир! Тогава, нещото наречено, живот ще има смисъл.

Keby som bol kráľom tejto zeme

Na tento svet sme prišli nahí a nahí aj odídeme. No medzi týmito dvomi momentmi je niečo, pomenované život. Cítime, precitujeme, myslíme a hlavne robíme. Stretávame sa s rôznymi ľuďmi, navštevujeme veľa miest a každý z nás má jedno miesto, kde žije, kde vyrastá, kde plynie jeho život.

Ja som dievča narodené na Slovensku, moja mama je Slovenka a otec Bulhar. Žijem medzi dvomi kultúrami, ktoré sú dosť odlišné a temperamentné. Narodila som na Slovensku, kde žijem, ale srdce mám bulharské. Prečo nežijem v Bulharsku? Túto otázku si kladiem každý deň. Keď takto ľúbim naše Bulharsko, ľúbim Bulharov, našu prírodu a našich mužov, to ja som práva Bulharka. Áno, to znie krásne. Bolestivé je však to, že životná úroveň v Bulharsku je stále na veľmi nízkej úrovni. Napriek veľkej snahe, ktorú Bulhari preukazujú, ich mzda je mizerná. Keby som ja bola kráľom tejto zeme, prvú vec, ktorú by som urobila by bola pomoc mojej milovanej krajiny – Bulharsku. Pomohla by som každému tým, že mu zabezpečím bývanie a prácu, aby bol spokojný, a aby prežil plnohodnotný život.

Je mi smutno, keď vidím v televízii choré a vyhladované deti z Afriky a iných biednych končín, kde nemajú školy a chýbajú im nevyhnutné potreby pre život. Želám si, aby každé jedno dieťa na tomto svete mohlo chodiť do školy, aby bolo zdravé a žilo v bezpečí.

Ako kráľom tejto zeme by som prikázala, aby každý jeden človek zasadil jeden strom, pretože ako vraví národné porekadlo: „Ak si počas svojho života nezasadil aspoň jeden strom, tak potom si žil naprázdno“. Koľko stromov posadili naši starí rodičia, ktorí sú v poslednej etape svojho života prinútení žiť na hranici biedy, namiesto toho, aby odišli dôstojne z tohto sveta? Čo pre nich robíme? Zabezpečujeme im spokojnú starobu? Alebo ich nechávame dožívať? Sme pri nich, keď nás potrebujú? Veľa múdrosti sa nachádza v jednej starej národnej rozprávke: „Žili spolu otec, syn a vnuk. Otec zostarol, nemohol viac pracovať. Vtedy syn zobral jeden vozík a odviekol otca na smetisko. Odchádzajúc odtiaľ si všimol, že jeho syn vozík vzal a schoval. Zvedavo sa ho spýtal, načo mu je ten vozík. Syn odpovedal: „Načo? Keď ty zostarneš, s čím ťa odveziem na smetisko?“ Otec sa zahabnený vrátil na smetisko, zobral starca na ruky a vrátil ho domov.“ V tomto texte nachádzame odpovede na moje otázky, ktoré ma robia smutnou. Z tejto rozprávky by sa mohlo ponaučiť veľa mojich

rovesníkov. Moja starká môže byť na svoju vnučku patrične hrdá. Pečieme spolu, upratujeme, chodíme na prechádzky a každú nedeľu nosíme čerstvé kvety na dedkov hrob.

Verím, že tieto malé drobnosti, ktoré robím každý deň ma privedú ku dňu, keď si založím rodinu a vychovám svoje deti tak ako moji rodičia vychovali mňa! Ak všetci ľudia na zemi sa budú snažiť ako ja, som si istá, že v neďalekej budúcnosti slová „vojna“, „hlad“, „bieda“ zostanú iba zlou spomienkou. Namiesto hladných detí v televízií uvidíme usmiate tváre a čistú prírodu. Žijeme v láske a mieri! A vtedy život bude mať zmysel.

Pozri na tú oblohu!

Bolo krásne slnečné poobedie. Slnko svietilo a ohrievalo každého, kto sedel na tejto krásnej zelenej lúke, posiatej púpavami. Sedela som tam a čakala na neho. Milovala som možnosť rozprávať sa s ním stále a stále dokola. Niekoho by to už začala nudiť, niekto by si pomyslel, že to nie je nič zábavné, stále rozprávať o tých istých problémoch, lenže my nie. Dokázali sme sedieť celý deň na tom istom mieste a vymieňať si naše problémy. Riešiť ich a rozprávať sa o samotnej podstate veci. A keď už došli slová, pozorovali sme ostatných ľudí ako prechádzajú okolo. Obaja sme vedeli, že radi počúvame to ticho. Nevadilo nám. To ticho neprežrádzalo nič iné než čistú dôveru a pocit, že vieme, že aj keby sme mlčali celý deň, vedeli by sme čo chce ten druhý povedať.

Videla som, ako sa sem približuje obrys jeho postavy a čím bol bližšie, tým ostrejšie boli rysy jeho tváre. Usmiala som sa. Dokázali sme sa rozprávať o nelogických veciach, ktoré iným ľuďom nedávali zmysel. Len my sme vedeli, že sú skutočné.

Sadol si ku mne na trávku a objal ma. Tiež som ho objala. Dnes sme boli na lúke sami. Nebol tu nikto, koho by sme v tom tichu mohli pozorovať, ale nevadilo nám to.

"Tak čo je nové?"

"Pobožkal ma," - povedal.

"Vážne? Takže mu nevadilo bozkávať sa s chlapcom?"

"Nie, nevadilo, teda vrazil, že sa mu to páčilo," - usmieval sa. Vyzeralo to, že je dokonale šťastný.

"Prosím, vysvetli mi niečo," - obrátil na mňa svoj zrak.

"Áno?"

"Ako to, že konečne mám čo chcem, nie som dokonale šťastný? Tak ako by som mal byť!"

Prekvapilo ma, že to povedal.

"Neviem,... ved',... konečne vieš, že ten, koho dlho miluješ, ťa tiež miluje!"

Povzdychla som si. Keby tak vedel...

"Áno, lenže predsa len..."

"Predsa len čo?"

"Nie je to tak, ako som si to predstavoval."

Dívala som sa na neho s prekvapeným výrazom. Ako môže niekto mať všetko, čo si kedy prial, a aj tak nebyť šťastný?

"Viem, že sa na mňa nahneváš, ale..."

Nechala som ho pokračovať.

"Pamätáš, ako sme sa raz rozprávali o tom, že aj v lete sneží?"

"Myslíš to, ako sme sa smiali na tom, že raz, keď bude v lete snežiť, tak každý bude v panike a my jediní budeme kludní, lebo sme vedeli, že sa to stane?"

"Áno."

"Prečo mi to teraz pripomínaš?"

Stále som mu nerozumela.

"Pretože odkedy s tebou rozoberám takéto veci, tak verím v nemožné."

"Prosím, vysvetlíš mi to už konečne?"

"Napadlo ti niekedy... Cítla si niekedy to niečo medzi nami?"

Prehltla som. Cítla som. Niekde vo vnútri v sebe som potláčala pocit že po ňom túžim. Prešlo možno päť minút a ja som nič nepovedala. Vietor sa mi veselo pohrával s vlasmi a ja som sa dívala s otvorenými ústami na toho, kto sedel oproti mne a koho som donedávna považovala za svojho najlepšieho priateľa.

"Prosím, povedz niečo..." - šepol.

Zatvorila som ústa a znova ich otvorila. Snažila som sa, ale bola som v takom šoku, že môj hlas zmizol niekde tam, kde som ho nevedela nájsť. Než som si to stačila uvedomiť, posunul sa o kúsok bližšie ku mne a bez môjho súhlasu ma chytil za bradu a pobožkal ma. Automaticky som zavrela oči a nemohla som uveriť tomu, čo sa tu deje. Odtiahol sa a jemne sa pousmial. Bol to taký nepatrný pohyb, že by si ho nezaujatý človek nevšimol. Pocítila som chladnejší vzduch a čosi ako kvapky na svojej ruke. No neboli to kvapky. Boli to biele vločky snehu, vznášajúce sa ponad zem a pomaly padajúce na trávku.

"Sneží!..." - neveriacky som šepla.

"Áno." - usmial sa a pozoroval zasnežené okolie.

"Ako je to možné?"

"Nevravela si, že ak sa raz stane nemožné, tak my dvaja tomu uveríme? Klamala si?"

"N-nie, neklamala," otvorila som obe dlane a nechala som snehové vločky, aby mi pomaly padali do rúk. S otvorenými ústami som sledovala okolie.

Nevravela som, že je možné, aby v lete snežilo? Vravela... Je možné, aby z tak pevného priateľstva vznikla čistá láska? Je... Napriek tomu, že ešte pred pár chvíľami páliło večerné slnko sa sneh neroztopil. Bolo to ako sen...

Терезия – 6 г.

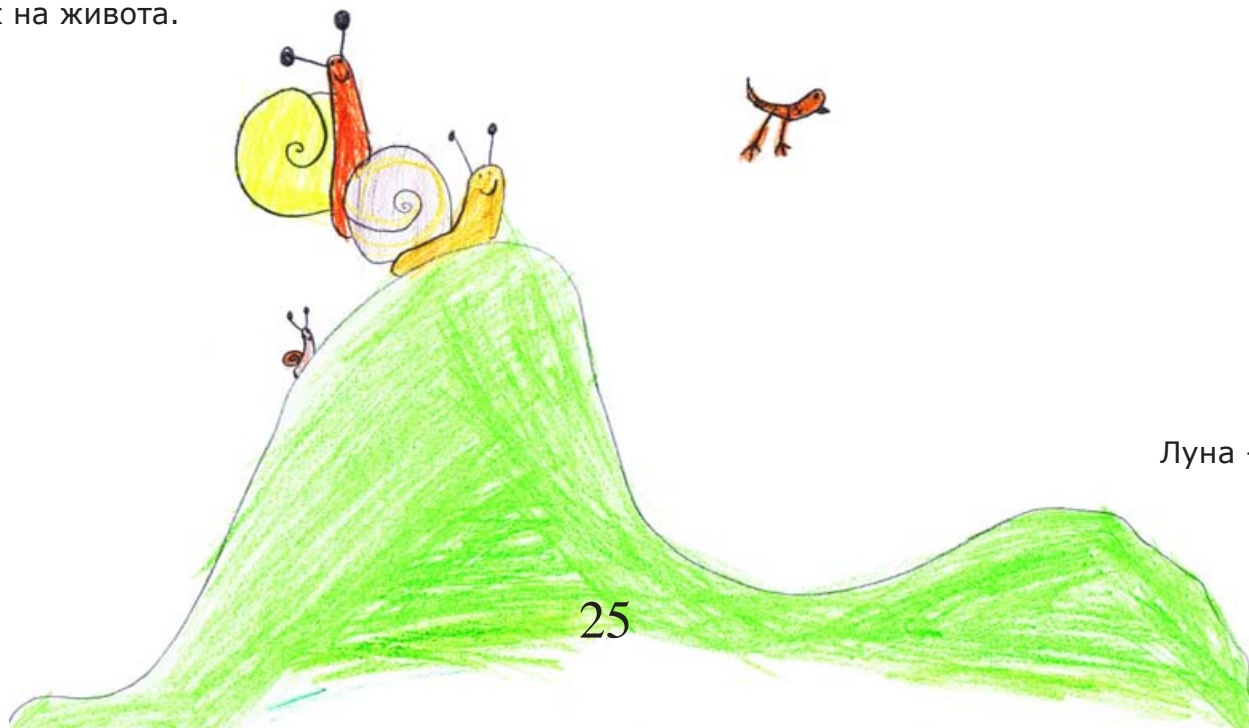
Ако бях цар на тази земя

Ако бях цар на земята, щях да направя всичко възможно за опазването на нашата планета. Щях да забраня изсичането на дъждовните гори, които са белите дробове на Земята. Ще направя така, че хората да се научат да уважават природата и да се грижат за чистотата на реките, моретата, езерата, горите и планините.

Често възрастните дават лош пример на своите деца: хвърлят отпадъците в свободната природа, а забравят, че там живеят животни, растения и птици.

Пак възрастните са отговорни за замърсяването на въздуха, който дишаме – химическите фабрики и автомобилите бълват отровни газове, дезодорантите увреждат биосферата, тютюнопушенето създава сериозни проблеми не само на пушачите, но и на децата им. Раждат се момиченца и момченца с алергии и после трябва да пият лекарства, които също замърсяват природата.

Всички хора на земята трябва да се грижат за опазването на природата, защото тя е източник на живота.

Луна – 5 г.

Доминика – 16 г.

Карол Ланг – 17 г.

Ако съм крал на тази земя

***Ако бъда крал на тази земя,
ще подаря на всеки свободата да бъде себе си.***

Темата за свободата е толкова обширна, че по нея може да се разговаря много дълго. Всъщност какво е свободата – може би възможността да избираш по какъв път да тръгнеш – на Доброто или на злото...

Свободата не може да ни бъде отнета без нашето доброволно съгласие. Човек е способен да избира. Свободата на избора е твърде важна – чрез нея човек може да осъществи мечтите си, талантите си, а то значи себе си. И то независимо какви са мечтите ни!

Какво хората разбират под свобода? Много често това се възприема като освободеност от всякакви ангажименти към света около нас. Това, разбира се, е невъзможно. Децата са независими от родителите си, работниците – от работодателите и началниците си... Колкото и свободен да се чувства човек, той е длъжен да се съобразява с другите, да се държи добре с всички. Свободата тук е нравствен ангажимент. В ежедневието ни свободата е осъзната необходимост, без която съществуването ни е почти невъзможно. Свободата не е слободия! Последното, според мене, е поведение без всякакви задръжки, употреба на нецензурни думи, непристойни действия.

Свободата е и правото ни да имаме мнение и да го изразим без страх. Дори затвореният в затвора човек е свободен, ако може да изрази мнението си. Свободният човек има и свободна воля. Няма безволеви хора, а такива, които са слабохарактерни. Повечето от тях са и песимисти, нямат цели, изгубили са възможността да мечтаят. Но и те са свободни – просто не вярват в себе си. Щом човек живее, диша, родил се е на този свят, има право на мнение, на мечти. Следователно е свободен.

За мен свободата е да говоря, каквото мисля; за роба – свободата е да получи независимост от господаря си; за свободния – тя е свобода за усъвършенстване. Искam свободата си, тя ми е необходима, за да бъда себе си! Искam и другите да го постигнат.

Луцианна Фойтикова – 7 г.

Für immer

Potichu si brnkal prvé tóny jemnej melanchonickej melódie. Snažil sa, aby zneli dokonale. Tak to mal rád. Dalo by sa povedať, že si na to potrpel. Lenže dnes chcel byť ešte lepší ako inokedy. Vedel, že sa na neho díva. Pri tom ako prísne pozoroval svoje prsty a snažil sa, aby každý tón znel čo najčistejšie, sa pousmial. Jemný úškrn prešiel do širokého úsmevu. Síce neodhalil svoje krásne biele zuby, ale napriek tomu by ho nejedna slečna považovala za neodolateľného.

Avšak ak by sa ktosi kto by sa na neho v tejto chvíli pozeral s myšlienkou že ten chlapec je určite šťastný, zistil by že sa mýli.

Ak by ste sa mu pozorne zadívali do jeho čokoládovo hnedých očí, všimli by ste si, že sa v nich leskne smútok s prímiesou úprimnosti a pokory.

Nikdy nedokázal klamať. Niekoľko by si mohol pomyslieť, že má najčistejšie srdce na svete. Pieseň sa pomaly blížila ku koncu. Pri tom ako dohrával posledné tóny si uvedomil skutočnosť. Po jeho tvári sa skotúlala miniatúrna slza, na prvý pohľad možno až nehodná povšimnutia. Sklopil hlavu a jeho dlhé čierne lesklé vlasy ho štekli po chudých lícach ako akýsi jemný závoj. Nechcel si to priznávať avšak myšlienky o skutočnosti boli priam nezastaviteľné.

Silno zvieral v rukách gitaru, ktorá mala na sebe pár nepatrných kvapiek.

Nebol to dážď. Ani rosa.

Boli to slané slzy. Ale tie má predsa každý.

Napriek tomu sa stále pýtal sám seba, prečo práve jemu nadelil život taký ťažký osud. Mal sklony ľutovať sa, nemohol si však pomôcť.

Dievča ktorému náležite patrilo jeho srdce sa na neho pozeralo. Možno až z príliš veľkej diaľky.

Zodvihol zrak a otvoril svoje utrápené oči.

Zadíval sa na rozľahlú zelenú lúku a cítil sa tak sám. Hneď na to odovzdane venoval dlhý, utrápený pohľad jasnému modrému nebu.

Dívala sa na neho. Vedel to. A vedel, že na neho počká. Vedel, že skôr či neskôr budú zase spolu, ich srdcia, ich duše.

„Milujem ťa.“ šepol.

Мартина Храшкова – 13 г.

Мартина Храшкова – 13 г.

Ако бях царица на света

Ако бях царица на света, много неща щях да променя. Щях да направя различни заводи в Африка и Азия за производство на хранителни продукти. Щях да забраня някои вредни консерванти. Например вместо аспартам да се слага захар. Щях да наредя да се печатат повече пари и нещата, като например храна и дрехи, да са по-евтини, колите и камионите да са екологични. Бих наредила да се вдигнат заплатите на хората и да се махнат данъците. Да не се убиват животни за кожа и да не се правят опити върху животните. Бих забранила алкохола. Всеки да има право само на едно питие за седмица. Бих намалила плащането за операциите и бих повишила заплатите на лекарите. Ако някой има проблеми, бих му помогнала, ако е в моите сили.

Ако трябва да съм царица, бих направила това, но ако няма нужда, не бих искала да съм царица, защото мисля, че всички грешки на този свят никога не бих могла да оправя.

Ако бях цар на тази земя

Когато видях темата за първи път на таблото, много се учудих, че се предлага на гимназиални ученици да се включат. Кой от моите връстници ще напише нещо по въпроса? Тогава ми дойде на ум незначително да я променя – цар е монарх, а той е свързан с политиката. Значи темата може да бъде: Ако бях човек, който може нещо да промени в държавата си.

Някои хора, които получават ниски заплати, не са достатъчно оценени. Съгласен съм нискообразованите хора да не получават астрономически суми, но човек, който е учил в медицинския университет, за който всички знаят, че е един от най-трудните, понякога получава същата заплата като обикновен продавач в Теско. Мисля, че това е несправедливо. Например в Германия средната заплата на лекар е около 5000 евро. Учителите пък получават приблизително 500 евро, ако не и по-малко. Те не формират ли бъдещата генерация? Професията им не е ли изключително трудна? Представете си, трябва да постигнете тишина в класна стая, пълна с деца, които викат, тропат, шумят... А точно те трябва да разберат материала. Не е лесно, нали!

Да се върна – проблемът е, че ако искате висока заплата, трябва да сте в състояние да си я определите. Само малко хора ще се съгласят да им се намали заплатата и затова не остават финансови ресурси за другите.

Да обобщя: Ако бях цар на тази земя, бих преразделил течението на финансовите ресурси в страната. Най-значимото нещо при Капитализма са парите. Те не са използвани нито рационално, нито ефективно - това е проблемът, който трябва да се обсъди и реши. Съгласен съм, че демокрацията е, засега, най-доброто политическо управление, измислено от човека. Но ние не трябва да сме спокойни как живеем, а трябва ежедневно да се стремим към превръщане на обществото в по-справедливо и по-честно.

Биляна Везенкова 19, бивша ученичка от БСОУ „Христо Ботев“

Разходка из България или уроци извън училище

първа част

Всяко лято ходя в България и изкарвам там ваканцията си. Тази година бях и на места които не бях посещавала преди, бях в различни части на страната и това ме накара да преоткрия красотата ѝ. Впечатлиха ме и места, които са ми познати от години. Като че ли с нов поглед ги забелязах. Това лято България ми показва няколко свои лица, всяко от които беше различно и по своему прекрасно. И колкото и да гледах, никога не се насицах докрай от гледките. Жалко само, че толкова много хора, обременени с недоволството от политика и икономика, не могат да оценят това, което им предлага природата ни. А тя наистина предлага много... Предлага убежище, спокойствие, инспирация, подновяване на силите. Тя е учител, чиито уроци са много важни за всекиго.

На море

Няма значение къде се намираме – навсякъде можем да научим нещо ново. Стига наистина да сме отворени към познанието. Природата винаги си има начин как да ни покаже, че е по-силната и по-мъдрата и че ако ѝ се противопоставяме, ние само можем да загубим.

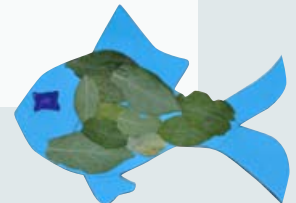
Урок по доверие

Когато се учех да плувам, татко веднъж ми каза: „Не се бори с водата. Довери ѝ се и се слей с нея в едно цяло. Отпусни се върху нея, за да почувстваш ритъма ѝ. Трябва да станеш част от нея. И когато я приемеш като приятел, тя ще те понесе“. Мисля, че това не се отнася само за плуването. Може това да е житейски принцип, който би могъл да промени възприемането на човека за трудностите, които го сапътстват. В крайна сметка, животът е едно голямо море.

Урок по търпение

Един ден, разхождайки се по плажа към скалите, открих находище с глина. Същия ден отидох с кофичка и я напълних. Поради възбудилия се интерес у деца и възрастни в нашата компания се наложи по-късно да отида още веднъж. Играейки си с глината се убедих отново, че ако искате това, което правите да ви хареса, ви трябват основно две неща - предварителната представа какво искаш да постигнеш и много, много търпение.

Чак сега разбирам колко нужен предмет е ръчния труд, защото освен сръчността, човек трябва да развива и фантазията. А как иначе ще се развие, ако не чрез творчество? Можете да постигнете дори и повече от това, което самите вие очаквате от себе си, просто следвайте идеите си.

Биляна Везенкова 19, бивша ученичка от БСОУ „Христо Ботев“

Разходка из България или уроци извън училище втора част

Т Р Я В Н А

Следващата спирка на моето кратко лятно пътешествие беше Трявна. Още преди да отида, бях чула много хвалебствени думи за възрожденското градче. Впечатленията ми от Трявна напълно оправдаха очакванията ми. Градът е изключително добре запазен и поддържан в духа на ценното българско минало. Особено старата част на града е като от картина на възрожденски художник.

Гимли или урок по летене

На втория ден от тридневната ни екскурзия с моя приятел Мишо решихме да се поразходим отново из градчето. Бяха отминали най-горещите часове на деня и не ни се седеше в пансиона. В градинката пред читалището на Пенчо Славейков реших да направя няколко снимки. Докато снимах самия Пенчо, който си седеше спокойно на слънчице, в тревата до краката му зърнах едно малко лястовиче. Смятах, че като се приближа да го снимам от по-близо, то ще хвъркне, но лястовичето дори не помръдна. Поогледах го. Крилете и опашката бяха здрави и крачката му бяха наред. Повиках Мишо. Той също го огледа и го качи на ръката си. След кратко позиране и снимане, започнахме да се чудим, какво да направим.

Като начало му дадохме име - Гимли. След един безуспешен опит да го оставим на тревата под едно дърво – Гимли категорично отказа да слезе от ръката на Мишо – решихме да го разведем малко из града, за да види околността. Все още не знаехме къде се намира гнездото му.

Разходката беше приятна. Мисля, че и на Гимли му хареса. През цялото време с Мишо обмисляхме варианти за бъдещето на птичето. Какво да го правим? Здрава лястовичка на ветеринарен лекар не се носи. Ако го оставехме на клон в короната на някое дърво, вероятно щеше да падне пак. Пък и с какво щеше да се храни? Ако го оставехме на тревата долу, бързо щеше да стане жертва на някоя котка. Немислимо бе да върнем Гимли отново на същото място, откъдето го бяхме взели.

Няма случайни срещи на тоя свят. Това, че сме го намерили точно ние означаваше, че ни беше дадена задача и ние трябваше да я изпълним. Ние бяхме 'ръцете' на неговата съдба.

Връщайки се отново в градинката при Пенчо, се разтършувахме около нея. Забелязахме, че на едно място лястовичето се обажда и отнякъде получава отговор. На втория или третия път вдигнахме погледи достатъчно нависоко, за да видим гнездата под покрива на сградата на читалището. Е, на Гимли определено не му е било писано да се върне отново в гнездото си – веднъж паднал оттам, нямаше как да го върнем обратно.

Изведнъж в главата на Мишо се роди идея за последната възможност, която ни оставаше. „Какво ще кажеш да го подхвърля леко, да видим, дали ще литне?“ Поколебах се. „Ами..., добре. Но първо пробвай от по-нисичко“. Мишо подхвърли Гимли от височината на коленете си. Гимли затрепка бързо с крилца, прелетя малко повече от метър и пак кацна на тревата. Спогледахме се обнадеждени. Мишо отново взе Гимли в дланите си и ме попита: „Готова ли си?“. „Давай!“, казах аз. Този път Мишо хвърли младото птиче от по-високо. То отново затрепка с криле, сниши се почти до земята, после леко се издигна. Пак се сниши, но в момента, в който ни се струваше, че ще кацне, младият Гимли започна да набира височина. Той овладя крилето си и вятъра го пое. Гимли вече кръжеше над градинката и правеше все по-широки обиколки. Проследихме го с погледи докато не изчезна зад покривите. Развълнувани и доволни от изпълненото послание, се запътихме обратно към пансиона.

Желая на всекиго да не пада от гнездото си преди да му е дошло времето за летене и винаги да има някой, който да го подхвърли когато трябва, за да не стане жертва на някой хищник. Ако пък сте родени без криле, не им пречете да израстат...

Леонард – 6 г.

Луна – 6 г.

Биляна Везенкова 19, бивша ученичка от БСОУ „Христо Ботев“

Разходка из България или уроци извън училище

трета част

На село в Балкана

Вече няколко поредни години прекарвам една част от лятото в полите на Стара планина. Селцето, в което ходя, „на края на света“, не предлага кой знае какъв лукс (има само едно слабо оборудвано магазинче), но за сметка на това предлага спокойствие и тишина, която никъде в града няма да немерите. Без телевизор, без компютър (за интернет и дума не може да става), животът тук изобщо не е скучен. Привечер отвсякъде кънти цяла симфония от звуци. Вятърът минава през листата на дърветата сякаш пръсти през струните на арфа. Първите и вторите птички пеят, а щурците и цикадите им пригласят в такт. Някой си кълвач от време на време удря по барабана. Пълна хармония.

Урок по градинарство

Покрай всичката зеленина на село и градината на леля ми заучих още един урок. Той се отнася до всяко едно нещо, което вършим и важи от ранно детство до късни старини. Това което засадим още от дете у човека, то расте и се развива заедно с него. Пуска корени, за да остане стабилно и за да може да устои на силните ветрове. Пуска клони и листа, чрез които да черпи въздух и светлина. Започва да цъфти и най-накрая дава плод. Обаче самото засаждане не е достатъчно. Може да сме засадили най-качественото семе, най-хубавата костилка, но ако не го поливаме редовно и с достатъчно вода, то или ще закърнее и няма да се развие, или постепенно ще изсъхне. Ако сме пропускали поливането и след време решим да го полеем обилно, за да поправим грешката си, растението ни може да изгние поради закъснялата изобилна вода. Грижите за растението се оказват трудна работа. Но когато отгледаме цветето си, или дървото си с достатъчно любов, разум, търпение и всекидневно усилие, то ще ни се отблагодари с аромата или плода си. И ние ще знаем, че усилието не е било напразно. Радостта от разцъфналото цвете и сладкия плод на дърветата е неоценим дар...

Наталия Шуплатова – 17 г.

Свобода и робство в моя свят Тук е Родос, тук танцувай

Свободата е най-голямото щастие на света! Да мислиш и правиш това, което искаш! Чрез свободата чувстваш, че живееш, а това е равносилно на щастие. Да си свободен, донякъде значи да си независим, а независимостта отново е щастие. Това е най-ценното в този живот. Чиста и неприкосновена свобода не съществува, освен в мислите и в мечтите ни. Те са нашата духовна храна. Всеки, който се е опитал да постигне свободата, е дал някаква жертва. Така че свободата и робството са неразделни.

Въпросът, който си задавам, е доколко съм свободна аз? Мисля, каквото си искам, оспорвам това, с което не съм съгласна, боря се за правата си и за тези на онеправданите. Тепърва започвам да се сблъсквам с несправедливостите в света и в живота. Почти нищо не съм видяла от суровата действителност. Признавам малкия си житейски опит, но следя какво става по света. Всичко се основава на това, да се бориш за свободата на личността или да робуваш на нечий интереси. В първия случай цената, която плащаш за свободата и правата си, е изолираност, апатия от страна на другите, самота, неразбиране или присмех. Но както е казал Алеко: „Свободният човек може да бъде пленник, но не и роб.“

Никой не би могъл да пороби оня Дух, който е жаден за правда. Може да го укоряват, да се опитват да го прекършат, физически или духовно, но няма да успеят. Когато човек вярва, че е прав, психиката му е желязна! Свободният дух е най-голямото богатство.

Хората, които са се борили за правда и независимост, остават безсмъртни. Да вземем пример от българските патриоти Ботев и Левски. Дали са живота си в името на мечтата на българския народ да бъде свободен и независим. Ботев е казал: „Няма власт над оная глава, която е готова да се отдели от плещите си в името на свободата и за благо на цялото човечество“ и „Само онзи, който е свободен, само той може да се нарече човек в пълния смисъл на думата, а който умре за свободата, той не умира само за своето отечество, а за всички свят.“ Левски защитава твърдението, че сговорна дружина планина повдига. Той казва: „Всичко се състои в нашите сдружени сили, срещу тях не може да противостои и най-силната стихия. Никой не ще противостои на стихията на народа ни да живеем свободни, независими и обединени.“

На този етап от живота си аз се възхищавам на онези, които са се борили и са умрели за своя народ. И ужасно боли, когато гледаш как мнозинството от хората са забравили освободителите си. Как всеки вече робува за служба в институция, трепери пред шефа си, приветства закони, които само най-честните хора спазват.

Как да говоря за свободата и робството в моя свят, когато виждам, че всеки мисли само за себе си, когато на всяка крачка срещам егоисти, а опитам ли се да помогна, се обръщат срещу мен? Свободата ли? Да, все още съм свободна: мисля и говоря, каквото си искам, мразена съм. Зная го. Но предпочитам борбеността пред примиримостта и пред това, да ме тъпчат заради страха да кажа какво мисля. И аз като Ботев и Левски днес бих се борила за справедливост, ако зная, че на среща имам една „дружина“, която би ме подкрепяла. А все по-малко са тези хора... Ето защо сме обречени да сме роби на начина си на живот, на държавата, в която живеем... Аз изпитвам болка и от безразличието, песимизма и егоизма у хората около себе си. А къде е онова, за което са дали живота си толкова хора – обединението, свободата и независимостта на териториите, на културите, на Духа?!

Когато зло сполети една общност, тогава има обединение. Когато има относителна свобода, всеки гледа само себе си и забравя откъде е дошъл, става себичен, мисли само за себе си.

Въпреки всичко аз съм във властта на една цел и на една мечта – постигане на справедливост, равноправие, братство и любов. Те са моят остров Родос и аз ще се сражавам за него, докато имам сили и воля.

Теодора Георгиева – 17 г.

Свобода и робство в моя свят

„Щастие е да танцуваш на ръба на пропастта” /Ремарк/

Есе

Свободата е един от най-големите подаръци, които получаваме още с раждането си, но тя може да ни бъде отнета много лесно, ако не я оценим и се оставим да бъдем поставени в робство, не само физическо, но и в по-страшното – духовно.

Роб е човек, който приема нещата такива, каквито са, който се движи в общоприетите правила, дори да не нарушават собствените му права, който не прави нищо, за да промени положението, в което се намира, а просто оставя нещата да се случват, като по този начин се превръща в същество, което не е полезно на никого.

Всеки сам е господар на съдбата си, всеки решава как да постъпва в живота си и как да използва свободата, която му принадлежи. Да постъпваме по най-правилния начин, без да застрашаваме правата си и възможността на другите да имат своята свобода, не винаги е лесно, но усилието си заслужава, за да можем един ден, когато му дойде времето да си направим равностойка, да сме доволни, че сме преодолели много изпитания, но въпреки всичко сме отстояли себе си, защото точно това е същността на свободата. Тогава постигаме мечтата да постъпваме по най-правилния начин, независимо от обстоятелствата, да сме готови да се жертваме и да не се поддаваме на страха. Още в древногръцката митология, в мита за Прометей, е показано, че свободата никога не може да ни бъде отнета насилно, ако сме достатъчно решителни и убедени, че това, което сме направили, е справедливо. Силата и свободата на Прометей си остават негово притежание и затова е жестоко наказан. Боговете могат да похитят тялото му, да го измъчват.

Но не могат да покорят духа му, а точно той и душата на човека са най-ценното притежание. Ако загуби тях, животът е преживян празно и безполезно.

Всеки има право на свой личен избор, на своя свобода. Какво значи това? За всеки от нас тя е нещо различно... Свободата ни се състои и в това, че можем да избираме какво да представлява тя за нас. За мен тя се олицетворява от всички права, които хората са придобили с кръв и жертви, за да можем днес ние да изразяваме свободно мнението си, да не допускаме да бъдем манипулирани и мачкани. Светът се движи от свободните хора, от тези със собствено мнение и мислене, които внасят промените в ежедневието ни и живеят пълноценно.

Робите са като кукли на конци – без собствени ценности, приемащи покорно ситуацията, в която се намират, непредприемащи нищо, за да се променят. Лесно е да се пороби един човек физически, да бъде унижаван и измъчван, но е трудно да му поробим душата, ако той не позволи. Имало е и все още има държави, в които робството е наложено насила, и въпреки това там живеят свободни хора. Те са потискани и поставени в неравностойно спрямо другите положение, но все пак запазват своята независимост. А има и такива, които официално живеят в свободна държава, но си остават роби. Вярно е казаното от Жан Жак Русо: „Човек се ражда свободен, но навсякъде е във вериги.“ Ние сами решаваме дали да позволим тези вериги да ни стягат все повече, дали да се подчиняваме на норми, които всички около нас спазват, макар и знаейки, че са неправилни. Само ако ги спазваме, ще бъдем наречени от другите „свободни“, въпреки че сами усещаме робството в душите си. Трябва да преценим дали искаме да стенем роби на собствената си свобода.

Понякога, за да запазим правото си на избор, понасяме много болка, рискуваме да бъдем неразбрани и наказани поради дързостта си, но ако не го направим, оставаме сами срещу собствения си съд. Страшно е да усещаме, че сме роби, примирени със съдбата си. Свободата заслужава да се борим за нея.

Свободата и робството са неразделни, някак се допълват, някак правят живота ни по-интересен... Ако ги нямаше, ако всичко беше монотонно и еднакво, животът ни щеше да е безмислен.

Ако съм цар на тази земя, бих искала да подаря на всички щастие, а щастието разбирам като възможност за борба – за да извоюваш свободата си, да се пребориш с малките си робства, да бъдеш Човек.

